

Prøv Marte Meo i sagsbehandlingen!

I Børn og Ungeteamet i Haslev har vi eksperimenteret med at bruge Marte Meo-metoden til at udvikle vores sagsbehandling og samarbejde med forældre til anbragte børn. Det har virkelig været et spændende eksperiment, som har givet os gode resultater.

Af Annette Rasmussen, Faglig leder, Børn og Ungeteamet i Haslev

I forbindelse med min uddannelse til Marte-Meo-terapeut begyndte vi i Børn- og Ungeteamet i Haslev at afprøve metoden til at støtte sagsbehandlingen i vanskelige børnesager. Vi filmede simpelthen sagsbehandleren/sagsbehandlerne, når de havde deres samtaler med forældrene. Efterfølgende analyserede jeg filmen, gav sagsbehandlerne en tilbagemelding og lavede så en opfølgingsfilm, næste gang forældrene var til samtale. Ved den anden analyse var det klart, at metoden i begge de to forløb havde givet sagsbehandlerne nye redskaber og ny forståelse af situationen og i begge sagsforløb betød det, at sagsbehandlerne nu kunne støtte familierne på en ny og bedre måde.

De tre sagsbehandlere, som har været ”prøvekaniner”, havde alle tre oplevet store problemer i samarbejdet med ”deres” familie og har efterfølgende udtrykt stor glæde over forløbene – og de er parat til at søge denne form for hjælp til sagsbehandlingen igen, når noget går i hårdknude. Begge de involverede familier har børn, som er anbragt uden for hjemmet. Forældrene har store sociale og følelsesmæssige vanskeligheder og sagsbehandlerne har en stor betydning i disse forældres liv - både på godt og ondt.

Fokus på kontakten

Marte Meo-metoden har nogle helt nye ting at byde på i forhold til vejledning og opkvalificering af sagsbehandlingen, som vi ikke har andre metoder, der kan. Metoden er meget direkte på kontakten mellem sagsbehandler og klienter, uden at situationen ”forstyrres” eller sagsbehandlerens rolle forandres og dermed også udviskes. Det vil jeg uddybe nærmere.

For det første finder jeg det meget vigtigt, at metoden retter sig direkte mod samspillet. Andre vejledningsmetoder som konsultation, supervision og rådgivning af sagsbehandlere arbejder ud fra sagsbehandlerens (i ganske få tilfælde også klientens) oplevelser og tolkninger. De tager udgangspunkt i det, som sker så at sige ”i sagsbehandlerens hoved”. Hjælpen er således afhængig af, at sagsbehandleren kan referere, hvad der foregår i samspillet, kan forklare, hvad der var svært, kan danne sig hypoteser om klienterne osv. Disse metoder har derfor den svaghed, at de arbejder med virkeligheden, som den ses af sagsbehandlerne. De vil følgelig også have en tendens til at forstærke det, som sagsbehandleren i forvejen mener og føler og tænker.

MarteMeo-metodens video-analyse tager udgangspunkt i det, som man kan se og registrere i samspillet og dermed kan den åbne for helt nye aspekter, som sagsbehandleren ikke når at se i den ofte meget vanskelige situation. Når man sidder og ser klienterne foran sig på video er der mulighed for at ”se” dem med nye øjne og opleve både klienterne og sig selv lidt mere ”udefra”.

Sagsbehandlerens forståelse for klienterne bliver øget og de kan blive meget klogere på sig selv og sine egne reaktioner og kropssprog. Og de kan se, hvordan det, de siger og gør, påvirker familien.

Uændret sagsbehandlerrolle

For det andet er Marte Meo-metoden en metode, hvorved man som kollega eller nærmeste leder, kan støtte sagsbehandlingen uden at ”forstyrre”. Som kollega og som leder kan man ofte forsøge at støtte sin kollega ved at tilbyde at deltage i møder og samtaler – som ”2. sagsbehandler” eller som

mødeleder/referent eller ordstyrer. Når man ”støtter” på denne måde forstyrres rollerne over for familien, som nu får en ekstra person at skulle forholde sig til og som måske vælger at kontakte den nye mere, fordi man får indtryk af, at sagsbehandleren ”ikke kan klare situationen alene”. Der ligger altså heri en fare for at underminere sagsbehandlerens rolle og funktion og det kan opleves ydmygende i familiens øjne, at man får hjælp på denne måde.

At støtte sagsbehandlingen ved at video-filme f.eks. de første 5 minutter af en samtale giver ikke de samme ”komplikationer”, fordi den der filmer forlader samtalen/mødet efter 5 minutter og der bliver således aldrig tvivl om, hvem der har sagsbehandlerrollen. Når man siger til familien ”jeg har brug for hjælp til, at vi kan få et bedre samarbejde, og derfor har jeg spurgt NN om at filme lidt af vores samtale. Hvad siger I til det?” – ja, så sender man et signal om, at man ønsker at forbedre samarbejdet, at man tager et medansvar for, at det ikke fungerer så godt, og at man tror på, at man kan få tingene til at gå bedre. At koble en leder eller en kollega på kan meget nemt komme til at signalere det modsatte, nemlig at man har opgivet at samarbejde med dem og ønsker at få andre til at ”tage over”.

Min konklusion er altså, at metoden er et meget spændende redskab til at støtte sagsbehandlere i deres kontakt med de familier, som opleves vanskelige at samarbejde med.

Nødvendige forudsætninger

At bruge metoden kræver følgende forudsætninger opfyldt:

- Sagsbehandlerne skal opleve at en familie/en sag er problematisk og være motiveret for hjælp til dette
- Sagsbehandlerne skal føle sig rimeligt trygge ved den person, som filmer og analyserer og som dermed får indblik i noget af det arbejde, de ikke selv synes ”går så godt”
- Sagsbehandlerne skal turde indrømme over for familien, at de synes samarbejdet er vanskeligt, og at de gerne ville blive bedre til det
- Familierne skal være motiverede for at få et bedre samarbejde med sagsbehandleren og give deres accept af at de filmes som et led i dette
- Marte-Meo-terapeuten skal ”oversætte” metodens elementer og analyse-redskaber til en samtale-situation.

Hvad kan Marte Meo give sagsbehandlere?

Marte Meo-metoden kan give sagsbehandlerne meget ny indsigt om samspil og udviklingsstøttende samtaler. Vi har som jeg beskrev indledningsvist kun brugt metoden i to forløb og derfor kan jeg selvfølgelig ikke give en udtømmende liste over, hvad metoden har af positive effekter. Det, vi imidlertid har set, den kunne er:

- Forstærke sagsbehandlerens følelsesmæssige engagement i familien og dermed øge deres modtagelighed overfor forældrenes udspil (initiativer).
- Stimulere og igangsætte nye refleksioner over klientens situation og oplevelser (klientens ”opmærksomhedsfokus”)
- Tydeliggøre, hvad det betyder for klienterne, at man hjælper dem med at benævne deres oplevelser og følelser
- Tydeliggøre den støttende funktion, der ligger i en klar, positiv ledelse
- Give nogle enkle og brugbare redskaber til at støtte forældrene til at indgå i samarbejdet på en bedre måde

Særlige forhold når MM bruges i sagsbehandling

Som man kan se af punkterne ovenfor, så er de effekter, man opnår i sagsbehandlingen, meget lig det, vi opnår når vi bruger Marte Meo i andre sammenhænge som f.eks. familiebehandling. Der er dog alligevel nogle klare forskelle:

1) Målet med forløbet: Målet med Marte Meo i sagsbehandlingen er ikke – som jeg ser det – først og fremmest at skabe en personlighedsmæssig udvikling hos klienterne. Det mener jeg er alt for ambitiøst og urealistisk. Målet må for mig at se være, at sagsbehandlerne får hjælp til at udvikle en arbejdsform, som støtter forældrene til at samarbejde så godt, de nu kan (at de kan udnytte deres evner optimalt i samtale-situationen).

2) Elementerne skal ”oversættes” til en samtale-situation. Jeg vil ikke sige, at vi har en sådan oversættelse klar, men det er et gennemgående træk, at når man analyserer en samtale-situation, så er nogle af begreberne lidt mindre konkrete og lidt mere ”i overført betydning”. Som eksempel på det kan et ”initiativ” f.eks. være, at man inddrager et nyt element i samtalen eller giver samtalen en ny retning. Hvorvidt der kommer en respons eller ikke gør handler ikke kun om, hvorvidt der bliver sagt noget, men også om, hvorvidt initiativet høres – dvs. om man svarer på det nye emne. Et andet eksempel kunne være det, at ”følge opmærksomhedsfokus”. Når vi analyserer børn og forældrene ser vi på, om forældrene ser, hvor barnet kigger hen. I en samtalsituation handler opmærksomhedsfokus mere om, hvad forældrene er optaget af/tænker på og taler om. At følge opmærksomhedsfokus bliver således et spørgsmål om, hvorvidt sagsbehandleren ”er der hvor klienten er”/hører det, som betyder noget for forældrene.

Prøv!

Mit mål med denne artikel har været at opfordre andre til også at bruge Marte Meo i sagsbehandling over for ”vanskelige forældre”. Prøv! Det har været meget inspirerende for os at bruge metoden og at se situationen igen på video gør altså noget særligt ved os...

Så prøv! Jeg har med de to forløb kun ”taget hul på” arbejdet med at omsætte Marte Meo til samtale-situationen og jeg håber, at andre vil følge op og arbejde videre med sagen.

Annette Rasmussen

Faglig leder

Børn og Ungeteamet i Haslev

Mail: anra@haslev.dk